

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

9.12.2009

B7-0189/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suuliselt vastatava küsimuse B7-0232/2009 alusel

vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5

Doha arengukava väljavaated pärast Maailma Kaubandusorganisatsiooni 7. ministrite konverentsi

Harlem Désir, Kader Arif, David Martin
fraktsiooni S&D nimel

RE\799002ET.doc

PE432.809v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Doha arengukava väljavaadete kohta pärast Maailma Kaubandusorganisatsiooni 7. ministrite konverentsi

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse GATTi lepingu peatüki IV artiklit 36 „Põhimõtted ja eesmärgid” ning artiklit 37 „Kohustused”;
 - võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) ministrite 14. novembri 2001. aasta Doha deklaratsiooni;
 - võttes arvesse WTO ministrite 18. detsembri 2005. aasta Hongkongi deklaratsiooni;
 - võttes arvesse põllumajandustoodete ja mittepõllumajanduslike toodetega kauplemist käsitleva kokkuleppe lõppversiooni 2008. aasta projekti (ehk tingimusi);
 - võttes arvesse Pittsburghis 25. septembril 2009. aastal vastu võetud G20 riigipeade avaldust;
 - võttes arvesse Pascal Lamy ametisseastumise kõnet WTO avalikul foorumil 28. septembril 2009. aastal;
 - võttes arvesse ÜRO aastatuhande arengueesmäärke ja ELi liikmesriikide kohustust anda abi nälja ja vaesusega võitlemiseks;
 - võttes arvesse WTO 2009. aasta aruannet;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Doha vooru käivitamise eesmärk oli lahendada rahvusvahelise kaubandussüsteemi tasakaalustamatuse probleem, lähtudes veendumusest, et ainult õiglasematel ning erapooletutel reeglitel põhinev mitmepoolne süsteem saab soodustada õiglast kaubandust, mis on kasulik kõigi mandrite arengule;
- B. arvestades, et vooru eesmärk on kooskõlas WTO peamiste põhimõtetega ning mitmepoolse kaubandussüsteemiga, mis on loodud 1947. aastal koostatud GATTi lepingu alusel, mille preambulis on öeldud, et „suhteid kaubandus- ja majanduspüüdluste vallas tuleks korraldada elatustaseme tõstmise, täistööhõive [---] tagamise [---] suunas” ja mille tekstis on öeldud, et „nende eesmärkide saavutamine on eriti vajalik vähemarenenud lepingupoolte jaoks”, ning millele 1994. aastal jõustunud WTO asutamislepingu preambulis lisati, et need eesmärgid tuleb saavutada „kooskõlas säästva arengu eesmärgiga, püüdes kaitsta ja säilitada keskkonda”;
- C. arvestades, et Doha deklaratsiooniga kinnitatakse veel kord kohustust käsitleda arengumaid nende ebavõrdset olukorda arvestades eriliselt ja diferentseeritult;

- D. arvestades, et 2008. aasta juuli lõpus WTO ministrite läbirääkimised Doha vooru lõpetamiseks katkesid;
- E. arvestades, et vooru katkemise tõttu kannatavad kõige rohkem arengumaad, sest kaubanduseeskirjade kauaoodatud tasakaalu ei ole võimalik taastada väljaspool mitmepoolset raamistikku;
- F. arvestades, et kasu, mida vähim arenenud riigid Doha vooru lõpuleviimisest saavad, tuleb paremini määratleda ja tagada; arvestades, et WTO liikmed kordavad eelkõige 2005. aastal Hongkongis toimunud ministrite konverentsil kaubandusabi osas väljendatud tahet;
- G. arvestades, et väljavaated Doha vooru lõpuleviimiseks 2010. aastal on kahanenud, sest mõned arenenud riigid ei näita üles tõsist pühendumist;
- H. arvestades, et suutmatuse kokkuleppele jõuda võiks tõsiselt kahjustada mitmepoolse kaubandussüsteemi usaldusväarsust ja seega ka WTOd;
- I. arvestades, et Genfis 30.11.–02.12.2009 toimunud seitsmendal WTO ministrite konverentsil rõhutasid delegatsioonid, et Doha voor tuleb 2010. aastal lõpule viia ning et nad on pühendunud vooru arengueesmärgile;
- J. arvestades, et praegune ülemaailmne finants- ja majanduskriis mõjub rahvusvahelise kaubanduse arengule halvasti, ning arvestades, et 2009. aastal väheneb kaubanduse maht tõenäoliselt 10%;
- K. arvestades, et maailmamajanduse elavdamiseks on vaja tasakaalustatumaid ja õiglasemaid kaubanduseeskirju,
 - 1. on sügavalt veendunud, et arengule ja vaesuse kaotamisele suunatud uue ülemaailmse juhtimise raames tasakaalustatuma ning õiglasema majandussüsteemi loomiseks tuleb mitmepoolse kaubanduse raamistikku tõhustada ja reformida; kinnitab seega veel kord, et WTO roll on asendamatu ja et mitmepoolse kaubanduse reegleid tuleb parandada;
 - 2. tuletab meelde, et 2001. aastal võtsid kõik WTO liikmed Dohas endale kohustuse vooru läbirääkimised lõpule viia, et oleks võimalik lahendada kaubandussüsteemi tasakaalustamatuse probleem ja asetada kaubandus arengu teenistusse;

Seitsmes ministrite konverents

- 3. märgib, et Doha arengukava ei olnud seitsmenda ministrite konverentsi päevakorras; peab siiski ülimalt kahetsusväärseks, et 2009. aasta sügisel kohtunud kõrgemad ametnikud ei saavutanud olulistest kõnealustes küsimustes, sh põllumajanduse, mittepõllumajanduslike toodete ega teenuste osas mingit reaalselt edu;
- 4. tunneb heameelt, et WTO liikmed on täielikult ühel meelel, et Doha voor tuleb 2010. aastal lõpule viia ning et järgmise aasta esimeses kvartalis tuleb olukorda põhjalikult hinnata;
- 5. tunneb heameelt, et arenenud riigid on reforminud kohustust tegeleda arengu ja kaubandusabiga;

6. märgib, et WTO legitiimsus on tänu selle rollile majanduskriisis ja eelkõige proteksionistlike meetmete üle peetavas järelevalves suurenenud;
7. märgib, et 22 arengumaad sõlmisid 1. detsembril raamlepingu, millega nähakse ette, et kumbki vastavas kaubavahetuses osalev pool vähendab enamiku eksportkaupade tollitariife viiendiku võrra või sellest suurema määra võrra;

Doha arengukava

8. nõuab tungivalt, et WTO liikmed viiksid läbirääkimised edukalt lõpule, sest tänu sellele on võimalik luua õiglasem kaubandusraamistik, millest võidaksid mitte ainult arengumaad, vaid kõik kaubanduspartnerid;
9. peab kahetsusväärseks, et WTO liikmed, eelkõige Ameerika Ühendriigid ei võta poliitilisi meetmeid; nõuab tungivalt, et WTO liikmed astuksid kohustuste täitmiseks konkreetseid samme ning teeksid kõik endast oleneva mitte ainult 2008. aasta juulis kokkulepitu saavutamiseks, vaid ka tingimuste kokku leppimiseks järgmise aasta alguses, et Doha voor enne 2010. aasta lõpu lõpule viia;
10. on seisukohal, et vooru lõpuleviimise kohustuse täielik täitmine eeldab, et arenenud riigid hoiduvad läbirääkimistel selliste eesmärkide poole püüdemast, mis võivad kahjustada vooru arengueesmärke; on samuti seisukohal, et kiiresti areneva majandusega riigid peavad tagama, et nende arengueesmärgid ei kahjusta arengumaade, sh vähim arenenud maade arengueesmärke;
11. on seisukohal, et arengumaade ja eelkõige vähim arenenud riikide vajadused tuleks asetada Doha arengukava üle peetavatel läbirääkimistel esikohale ning kõigis küsimustes tuleks esmatähtsaks pidada arengut ning kaubanduse osa vaesuse kaotamises ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamises;
12. märgib, et majanduskriisi tõttu on maailma majandus endiselt haavatav ja ebakindel ning et tasakaalustatumatel reeglitel põhineva rahvusvahelise kaubanduse taaselustumine, mille eelduseks on Doha vooru lõpuleviimine, võib soodustada ülemaailmse majanduskasvu taastumist;

i. Põllumajandus

13. nõuab tungivalt, et arenenud riigid täidaksid 2008. aasta juulis võetud kohustusi põllumajandustoodete turulepääsuga seotud viimaste üksikasjade kindlaksmääramisel;
14. kutsub arenenud riike ja kiiresti kasvava majandusega riike üles tagama, et leping võimaldaks arengumaadel kasutada poliitilisi vahendeid, mida nad vajavad oma põllumajandussektori ja kohaliku toiduainetööstuse kaitseks ja arendamiseks, maapiirkondades elatustaseme tõstmiseks ja toiduainetega kindlustatuse suurendamiseks (sh üldise juurdepääsu tagamiseks piisavale toidukogusele mõistliku hinna eest); nõuab seetõttu, et lepingusse lisataks selged eri- ja diferentseeritud kohtlemise sätted, eelkõige konkreetsete toodete kohta, ja konkreetset kaitsemehhanismid;
15. usub, et põllumajandustoetuste maksmine tuleks ümber korraldada nii, et toetused

soodustaksid ühiskonna ja keskkonna seisukohast jätkusuutlikke tootmisviise ning kaitseksid põllumajandusettevõtete töötajate, sh põllutöölise õigusi, elatustaset, tervist ja julgeolekut;

16. nõuab tungivalt, et WTO liikmed, eriti Ameerika Ühendriigid, peaksid kinni Hongkongis antud lubadusest lõpetada eelkõige puuvillatootjatele eksporditoetuste maksmine ning lõpetada sellega seoses selliste meetmete kohaldamine, mille kahjustav mõju vaeste riikide põllumajandustootjatele ja kaubandusele on üks suuremaid;

ii. Pääs mittepõllumajanduslike toodete turule

17. nõuab tungivalt, et arengumaid (eelkõige tundlike sektorite ja tööstusharude osas) tollitariifide vähendamisele üle kutsudes peavad WTO liikmed tagama, et arengumaades mittepõllumajanduslike toodete suhtes kohaldatavad soodustariifid oleksid kooskõlas arengumaade arengutasemega, säilitaksid arengumaade tegutsemisruumi ja võtaksid arvesse arengumaade eri vajadusi;
18. tuletab meelde Hongkongi otsust, mille kohaselt peab „valdkondlik lähenemine” nullmääraga tollimaksu kohaldamisele jääma vabatahtlikuks;

iii. Teenused

19. tuletab meelde, et täielikult tuleb austada valitsuste õigust hoida oma pädevuses esmatähtsate teenuste, eriti avalike teenuste, nagu tervishoid, haridus, kultuur, kommunikatsioon, vee- ja energiavarustus, korraldamine;
20. võtab teadmiseks finantsturuteenuste liberaliseerimise kahjuliku mõju, mis soodustas praeguse finants- ja majanduskriisi tekkimist; nõuab seetõttu meetmeid, mille abil kindlustada, et finantsteenuste sektoris sõlmitud kaubanduskokkulepped sisaldaksid tingimusi, mis tagavad kooskõla rahvusvahelise üldsuse ja G20 eesmärkidega selliste teenuste reguleerimise ning eelkõige seaduselünkade ja maksudest kõrvalehoidmise vältimise osas;

WTO reform

21. on seisukohal, et kuna arengumaad tunnevad keerulise läbirääkimiste protsessi vähese läbipaistvuse pärast nõrdimust, tuleb pärast Doha vooru lõpuleviimist viivitamatult käsitleda WTO reformimise küsimust ning kõigi liikmete, eriti vaeste riikide osalemist läbirääkimiste protsessis tuleb parandada;
22. on seisukohal, et WTO peaks tõhusamalt käsitlema kaubanduse ja uute ülemaailmsete probleemide, nagu kliimamuutus, toiduainetega kindlustatus ja inimväärne töö, seoseid;
23. kutsub WTO liikmeid üles toetama tihedate institutsionaalsete sidemete loomist WTO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja organite vahel, nagu näiteks Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, ÜRO kaubandus- ja arengukonverents, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon ja teised ÜRO organisatsioonid;

Lissaboni leping

24. nõuab tungivalt, et komisjon teeks käimasolevate läbirääkimiste käigus tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga; juhib seetõttu tähelepanu vajadusele pidada uusi läbirääkimisi institutsioonidevahelise lepingu üle, et võtta arvesse Lissaboni lepingu kaubandussätteid, mille kohaselt tuleb ELi kaubanduspoliitika allutada rangemale demokraatlikule kontrollile; kutsub komisjoni ja nõukogu üles institutsioonidevahelist kokkulepet läbi vaatama ja selgitama, et kindlustada Euroopa Parlamendi täielik osalemine ELi rahvusvahelistes kaubandusläbirääkimistes ning tagades eelkõige, et
- (a) Euroopa Parlamenti teavitatakse enne läbirääkimiste alustamist valitud õiguslikust alusest;
 - (b) parlamendi ametliku taotluse korral nõustub nõukogu mitte andma oma nõusolekut läbirääkimiste alustamiseks enne, kui parlament on läbirääkimiste volitusi puudutava ettepaneku kohta esitanud vastutava komisjoni raporti alusel oma seisukoha;
 - (c) parlamendile edastatakse korrapäraselt, täielikult ja õigel ajal teave kõigi kahe- ja mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste vältel;
 - (d) kui parlament võtab mingis läbirääkimiste faasis vastu soovitud läbirääkimiste juhtimise kohta, võtab komisjon parlamendi arvamust enne lepingu sõlmimist arvesse;
 - (e) luuakse ja võetakse kasutusele institutsioonidevaheline nimistu kõigist dokumentidest, mille komisjon saadab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 3 alusel loodud erikomiteele;
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, nõukogule, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning WTO peadirektorile.